

KAZIMIERZ PRZERWA-TETMAJER

Na Anioł Pański

KAZIMIERZ PRZERWA-TETMAJER

Na Anioł Pański¹

Na Anioł Pański biją dzwony,
Niech będzie Maria pozdrowiona,
Niech będzie Chrystus pozdrowiony...
Na Anioł Pański biją dzwony,
W niebiosach kędyś głos ich kona...

Modlitwa

W wieczornym mroku, we mgłę szarej
Idzie przez łąki i moczary,
Po trzęsawiskach i rozłogach,
Po zapomnianych dawno drogach,
Zaduma polna, osmętница...
Idzie po polach, smutek sieje,
Jako szron biały do księżycy...
Na wód topiele i rozchwieje,
Na omroczone śpiące gaje,
Cięż, zasępienie od niej wieje,
Włóczą się za nią żal, tęsknica...
Hen, na cmentarzu ciemnym staje,
Na grób dziewczyny młodej siada,
W świat się od grobu patrzy blada...

Smutek

Na Anioł Pański biją dzwony,
Niech będzie Maria pozdrowiona,
Niech będzie Chrystus pozdrowiony...
Na Anioł Pański biją dzwony,
W niebiosach kędyś głos ich kona...

Grób

Na wodę ciche cienie schodzą,
Tumany² się po wydmach wodzą³,
A rzeka szemrze, płynie w mrokach,
Płynie i płynie coraz dalej...
A coś w niej wzdycha, coś zawodzi,
Coś się w niej skarży, coś tak żali...
Płynie i płynie, aż gdzieś ginie,
Traci się⁴ w górach i w obłokach,
I już nie wraca nigdy fala,
Co taka smutna stąd odchodzi...
Przepada kędyś⁵ w móżdżku głębinie
I już nie wraca nigdy z dala...

Rzeka

¹*Anioł Pański* — modlitwa maryjna odmawiana w momencie bicia dzwonów kościelnych o 6.00, w południe lub o 18.00 (wiersz Tetmajera zakłada porę wieczorną). [przypis edytorski]

²*tuman* — unoszący się w powietrzu kłęb kurzu lub kropel wody. [przypis edytorski]

³*wodzić się* — tu: przemieszczać się. [przypis edytorski]

⁴*tracić się* — gubić się. [przypis edytorski]

⁵*kędyś* (daw.) — gdzieś. [przypis edytorski]

Na Anioł Pański biją dzwony,
Niech będzie Maria pozdrowiona,
Niech będzie Chrystus pozdrowiony...
Na Anioł Pański biją dzwony,
W niebiosach kędyś głos ich kona...

Szare się dymy wolno wleką⁶
Nad ciemne dachy, kryte słomą —
Wleką się, snują gdzieś daleko,
Zawisną chwilę nieruchomo
I giną w pustym gdzieś przestworzu...
Może za rzeczną płynąc falą,
Polecą kędyś aż ku morzu...
A mrok się rozpościera dałą
I coraz szerzej idzie, szerzej,
I coraz cięższy, gęstszy leży,
Zatopił lasy, zalał góry,
Pochłonał ziemię do rubieży⁷,
Na niebie oparł się⁸ ponury...

Ciemność

Na Anioł Pański biją dzwony,
Niech będzie Maria pozdrowiona,
Niech będzie Chrystus pozdrowiony...
Na Anioł Pański biją dzwony,
W niebiosach kędyś głos ich kona...

Idzie samotna dusza polem,
Idzie ze swoim złem i bolem,
Po zbożnym łanie⁹ i po lesie,
Wszędy¹⁰ zło swoje, swój ból niesie,
I swoją dolę klnie tułaczą,
I swoje losy klnie straszliwe,
Z ogromną skargą i rozpaczą
Przez zasępioną idzie niwę¹¹...
Idzie, jak widmo potępione,
Gwiżdże koło niej wiatr i tańczy —
W którą się kolwiek zwróci stronę,
Wszędzie gościnniec jej wygnańczy — —
Nigdzie tu miejsca nie ma dla niej,
Nie ma spoczynku, ni przystani...
Idzie przez pola umęczona,
łamiąc nad głową swą ramiona¹²...

Dusza

Na Anioł Pański biją dzwony,
Niech będzie Maria pozdrowiona,
Niech będzie Chrystus pozdrowiony...

⁶wleką — dziś popr.: wloką. [przypis edytorski]

⁷rubież — granica. [przypis edytorski]

⁸oprzeć się — sięgnąć aż do. [przypis edytorski]

⁹zbożny łan — łan zboża. [przypis edytorski]

¹⁰wszędy — dziś popr.: wszędzie. [przypis edytorski]

¹¹niwa (daw.) — pole. [przypis edytorski]

¹²łamiąc nad głową swą ramiona — starożytny gest żaloby. [przypis edytorski]

Ten utwór nie jest objęty majątkowym prawem autorskim i znajduje się w domenie publicznej, co oznacza że możesz go swobodnie wykorzystywać, publikować i rozpowszechniać. Jeśli utwór opatrzony jest dodatkowymi materiałami (przypisy, motywy literackie etc.), które podlegają prawu autorskiemu, to te dodatkowe materiały udostępnione są na licencji Creative Commons Uznanie Autorstwa – Na Tych Samych Warunkach 3.0 PL.

Źródło: <http://wolnelektury.pl/katalog/lektura/na-aniol-panski>

Tekst opracowany na podstawie: Kazimierz Przerwa-Tetmajer, Wybór poezji, nakł. Gebethnera i Wolffa, Warszawa-Kraków 1897

Wydawca: Fundacja Nowoczesna Polska

Publikacja zrealizowana w ramach projektu Wolne Lektury (<http://wolnelektury.pl>). Reprodukacja cyfrowa wykonana przez Bibliotekę Śląską z egzemplarza pochodzącego ze zbiorów BŚ.

Opracowanie redakcyjne i przypisy: Marta Niedziałkowska, Paweł Koziol.

Okładka na podstawie: [victoria white2010@Flickr](https://www.flickr.com/photos/victoria-white2010/), CC BY 2.0

Wesprzyj Wolne Lektury!

Wolne Lektury to projekt fundacji Nowoczesna Polska – organizacji pożytku publicznego działającej na rzecz wolności korzystania z dóbr kultury.

Co roku do domeny publicznej przechodzi twórczość kolejnych autorów. Dzięki Twojemu wsparciu będziemy je mogli udostępnić wszystkim bezpłatnie.

Jak możesz pomóc?

Przekaż 1% podatku na rozwój Wolnych Lektur: Fundacja Nowoczesna Polska, KRS 0000070056.

Dołącz do Towarzystwa Przyjaciół Wolnych Lektur i pomóż nam rozwijać bibliotekę.

Przekaż darowiznę na konto: [szczegóły na stronie Fundacji](#).